

Plaatsingslijst van het archief van de Raad voor Klinische Pastorale Vorming

1969-2011

Samengesteld door W.B.M. Putman

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 217
Juli 2015

Inleiding

Archief KPV: Leren aan ervaring

Dit archief documenteert het ontstaan en de ontwikkeling van de beweging voor Klinische Pastorale Vorming. Deze beweging is ontstaan in de Verenigde Staten. Zij werd in jaren zestig door Heye Faber in Nederland geïntroduceerd. Het was en is een beweging die zich ten doel stelt de vorming van pastores en het vak pastoraat te professionaliseren. Door Faber op het spoor gezet, gaf W. Zijlstra in 1963 de eerste training in Nederland. In het archief kan men terugvinden hoe deze beweging zich in de Nederlandse situatie heeft ontwikkeld. Zoals Gerben Heitink opmerkt: 'In korte tijd groeide de beweging, opgekomen uit particulier initiatief buiten de kerken om, uit tot een instituut op het gebied van pastoraat.'¹

Dat de beweging zich voorspoedig kon ontwikkelen had alles te maken met het veranderende klimaat in de samenleving. Dominees en katholieke pastores ervoeren beide hoe in de confrontatie met de praktijk hun traditionele theologische opleidingen te kort schoten. Het menselijk subject en zijn/haar ervaringen kwamen centraal te staan. 'Predikanten konden niet langer met een boog om de eigen ervaring en beleving van mensen heenlopen. Geloven moest immers verstaan worden als een menselijke reactie op een ervaring die zich vanuit een andere werkelijkheid aan ons opdringt. Geen geloof zonder ervaring.'²

In de beweging stond en staat het leren aan ervaring centraal. Dat gebeurde aanvankelijk in driemaanden trainingen die werden gegeven door pastores/theologen die hun training en opleiding tot supervisor in de VS hadden ontvangen. De trainingen werden oorspronkelijk gegeven in klinische instellingen: ziekenhuizen dan wel psychiatrische centra. In de klassieke driemaanden training werkten de deelnemers een deel van hun tijd als geestelijk verzorgers op verschillende afdelingen van de instelling waar de training werd gegeven en werd het andere deel van de tijd besteed aan individuele supervisie, groepssupervisie en andere werkvormen (verbatimbesprekingen, preekbesprekingen). Vooral het van en aan elkaar leren in de groep onder begeleiding van een supervisor heeft in de trainingen altijd een belangrijke rol gespeeld.

In de beweging heeft steeds de autobiografie van de pastor zelf een centrale rol gespeeld. Zelfkennis werd als een voorwaarde gezien om belemmeringen in de communicatie met anderen op het spoor te komen. Hoewel de aandacht voor de autobiografische reflectie nog altijd een centrale thematiek is, heeft deze echter nooit alleen ten dienste gestaan van de persoonlijke ontwikkelingen, maar ging en gaat het in de beweging allereerst om het leren van een vak.

Wanneer de beweging groeit en er verschillende centra met zowel een protestantse als een katholieke signatuur ontstaan, groeit de behoefte en de noodzaak aan onderling overleg en samenwerking. Zo ontstaat op termijn de Raad voor Klinische Pastorale Vorming waarin instellingen en betrokken

---

¹ G. Heitink, *Biografie van de dominee*. (Baarn 2001), 200

² *O.c.*, 201

supervisoren met elkaar overleggen. Doel van de Raad is om het eigen karakter van de driemaanden trainingen en het niveau van de trainingen te bewaken. Al snel wordt er naast de driemaanden training een opleiding voor pastorale supervisoren onder auspiciën van de Raad in het leven geroepen. Was men vroeger voor een opleiding tot pastorale supervisor afhankelijk van de verschillende trainingscentra in de Verenigde Staten, inmiddels was er voldoende vakbekwaamheid opgebouwd om deze zelf ter hand te nemen. Er ontstaat een Beraad van Supervisoren en naar verloop van tijd wordt de CSO, de Commissie Supervisoren Opleiding in het leven geroepen die zorg draagt voor de ontwikkeling van een curriculum. De opleiding tot pastorale supervisie werd vervolgens uitgebreid met een aanvullende opleiding tot Centrum supervisor. Omdat er behoefte bleek aan een meer wetenschappelijke onderbouwing van de trainingsactiviteiten werd de CWO, een commissie die zich bezig hield met wetenschappelijk onderzoek, ingesteld.

De beweging groeit relatief snel. Er komen verschillende centra. Eind jaren negentig van de vorige eeuw verandert dit geleidelijk aan. De centra zien het aantal deelnemers teruglopen. Een aaneengesloten drie maanden trainen, waarbij men weg is uit de eigen leef- en werksituatie blijkt voor velen een brug te ver. De gebroken driemaanden training wordt geïntroduceerd. Ondanks dat blijft het aantal deelnemers langzaam dalen. Wat meespeelt: de intensiteit van de trainingen, de grote tijdsinvestering, de kosten, de bereidheid van gemeenten en parochies hun dominees en pastores financieel te ondersteunen, het toegenomen aanbod aan nascholing. Binnen de katholieke kerk speelt mee dat met de toename van het conservatieve klimaat binnen de bisdommen de interesse basispastores deel te laten nemen aan dit type trainingen wegvalt.

Een belangrijke wijziging vindt plaats in de jaren 2002/3. De opleiding tot pastorale supervisor werd tot nu toe in eigen beheer uitgevoerd. Nu de inkomsten van de Raad terugliepen werd dit te kostbaar. Bovendien bleek dat veel pastorale supervisoren in opleiding grote moeite hadden met het vinden van supervisanten die nodig waren om hun opleiding te kunnen afronden. Er waren inmiddels meer pastorale supervisoren dan supervisanten. Dat maakte het moeilijk om de vaardigheden van het eigen vak bij te houden. Daarom zocht de Raad contact met de Landelijke Vereniging voor Supervisie en Begeleiding (LVSb). Afsproken werd de opleiding tot pastorale supervisie grotendeels uit te besteden aan de LVSb. Als leden van een landelijk erkende vereniging waren pastorale supervisoren nu ook bevoegd supervisanten uit andere beroepssectoren te superviseren.

In verband met de financiële omstandigheden en de veranderingen in de markt stond de Raad daarna voor de taak de structuur van haar beweging te veranderen. Op het Centrum van Zon en Schild na waren de andere centra die nog over waren inmiddels verbonden aan theologische/academische opleidingen. Het academisch statuut van de universiteiten had als consequentie dat de universiteiten zelf verantwoordelijkheid moesten en wilden nemen voor het curriculum van hun trainingen. De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de trainingen kwam zo direct bij de academische instellingen zelf te liggen. Daardoor veranderde het karakter van de Raad.

Onomstreden is de beweging nooit geweest. Voor de een te theologisch, was zij voor de ander te psychologisch. Hoewel alle pastorale supervisoren ambtsdragers en/of geestelijke verzorgers waren en hoewel zij allen een theologische scholing hadden ontvangen, is de relatie met de kerken en in het bijzonder de RK Kerk, altijd ambivalent geweest. Daarvan zijn in het archief

de sporen terug te vinden. De beweging zelf heeft altijd een interdisciplinair (o.a. theologie/psychologie etc.) en een oecumenisch karakter gehad. De Raad voor Klinische Pastorale Vorming maakt deel uit van de ACPE (Association for Clinical Pastoral Education. *We are a multicultural, multifaith organization devoted to providing education and improving the quality of ministry and pastoral care offered by spiritual caregivers of all faiths...*). Zo werden en worden de Internationale contacten onderhouden. Vertegenwoordigers van de Raad namen steeds deel aan de Internationale en Europese Congressen.

Verantwoording

De archivering is uitgevoerd op verzoek van en in overleg met de huidige Raad voor Klinische Pastorale Vorming. Bij het archiveren van het archief hebben twee overwegingen een belangrijke rol gespeeld:

In overleg met de huidige Raad is afgesproken alle privacygevoelige materiaal uit de bestanden te verwijderen. Dat betekent onder andere dat aanmeldingen voor de trainingen, die persoonlijke biografische gegevens bevatten, werden verwijderd. Datzelfde geldt bijvoorbeeld ook voor procesnota's, eidevaluaties en stukken die betrekking hadden op de klachtenprocedure en waarin personen met naam en toenaam genoemd worden.

Voordeel van deze werkwijze is een maximale toegankelijkheid. Het archief is nu open voor wetenschappelijk onderzoek. Daarvoor hoeft geen speciale toestemming van de Raad gevraagd te worden.

Bij de archivering werd, om praktische redenen, gebruik gemaakt van de bestaande indeling zoals die door het secretariaat van de Raad werd gehanteerd. De afkortingen in de plaatsingslijst werden overgenomen van de bestaande dossiers en waar mogelijk ook de data.

Bij het opschonen van het archief werd verder gebruik gemaakt van de gouden regel: Is het materiaal gemaakt door de vereniging of is het bestemd voor de vereniging.

Curriculum

Op verzoek van de Raad heeft Dr. Willem Putman in overleg en samenwerking met Ds. Jaap Doolaard, de voormalige secretaris van de Raad, de archivering van het archief op zich genomen. Tot zijn emeritaat in 2012 werkte hij als supervisor en praktisch theoloog aan de Katholieke Theologische Universiteit te Utrecht, later de Tilburg School of Theology van de Universiteit van Tilburg. Een belangrijk deel van zijn opleiding tot supervisor verliep via de opleiding tot pastorale supervisor van de Raad. Uit hoofde van zijn functie aan de KTU/TST werd hij lid van de Commissie Supervisoren Opleiding van de Raad. Hij is Europees en Internationaal vertegenwoordiger van de Raad geweest. Na de herstructurering bleef hij tot aan zijn emeritaat lid van de nieuwe Raad.

W.B.M. Putman, 2015

Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur van de Raad.
CSO	Commissie Supervisoren Opleiding
DB	Dagelijks bestuur van de Raad.
RKPV	Raad voor Klinische Pastorale Vorming
Supervisorenberaad	Beraad met aangesloten en via de Raad gecertificeerde supervisoren

Plaatsingslijst

Doos 1

- 1 RKPV (Raad voor Klinische Pastorale Vorming) – Jaardossier 2006 Financiële administratie, Jaarrekening, Notulen vergaderingen van de Raad.
- 2 DB (dagelijks bestuur) – 1983 t/m 1994 1^e t/m 50^e vergadering.
- 3 Algemeen Bestuur – Notulen Algemeen Bestuur 1969 t/m 1995.

Doos 2

- 4 CSO I – Vergaderingen 1971 t/m 1981: verslagen van de vergadering van de Commissie Supervisorenopleiding. Vanaf de eerste vergadering 10 juni 1971.
- 5 CSO II – Verslagen vergaderingen 1982-1997.
2 omslagen

Doos 3

- 6 CSO III – Verslagen Vergaderingen 1998-2003 (24 juni).
- 7 CSO RKPV – CSO Certificaten I en II + volledig bevoegd. Inclusief overzicht van werkstukken (start 1970 t/m 2002).

Doos 4

- 8 CSO – 1982 t/m 1999 Aanmeldingen/administratie. Cursus individuele supervisie I cursus werkvormen/groepssupervisie.
- 9 Supervisorenberaad – Verslagen van en stukken van het Supervisorenberaad 1969-1972.

Doos 5

- 10 Vergaderingen RKPV juli 2006- januari 2003 – Notulen Algemeen Bestuur van de Raad. Markeert veranderingen binnen Algemeen Bestuur en CSO (financiële problemen).
- 11 Vergaderingen RKPV 2006/2007/2011 – o.a. Financiële Jaarstukken 2006, notulen 2006 en stukken 2007 en 2011.
- 12 RKPV Algemeen Bestuur 1997-2002 – Notulen Algemeen Bestuur en bijbehorende stukken. Onder andere beleidsplan 2002-2006.
- 13 KPV Jaarvergadering Correspondentie 1995-1987 – Correspondentie
Uitnodiging vergaderingen/bestuurswisselingen + Jaarverslagen: 1989; 1990; 1991-1992; 1993; 1994.

Doos 6

- 14 CSO + Supervisorenberaad – Overleg CSO en Supervisoren (Centrumsupervisoren/Seniorsupervisoren april 2001 /1995 ook enkele oudere stukken en werkstukken.
- 15 KPV Centrum Drachten – Oprichting en sluiting 1998-1995.
- 16 Oud-trainees – Organisatie en studiedagen van oud-trainees.

Doos 7

- 17 CSO + Correspondentie van de Raad Algemeen
Vergaderverslagen na 9-9-2003 Laatste stukken uit 2006.
Materiaal uit 2002: overleg met de LVSB over registratie
Herstructurering:
Bijeenkomst CSO 5/01/2001
Bijeenkomst CSO 14/02/ 2001
Schets nieuwe opleiding tot Pastoraal Supervisor
Bijeenkomst CSO 21/09/2001
Module pastorale supervisie versie 21/09/2001
Gedragcode geregistreerde LVSB supervisoren
Criteria t.b.v. de beoordeling aan het einde van de module pastorale supervisie
Co-trainerschap KPV als opleidingsonderdeel-concept.
- 18 Correspondentie van de Raad Algemeen.

Doos 8

- 19 Dagelijks Bestuur van de Raad 1990-2002, 1995-1998 – Notulen.
- 20 Visitatie verslagen KPV Centra.

Doos 9

Werkstukken
Werkstukken ter afronding van de opleiding tot pastoraal supervisor

Doos 10

Werkstukken
Werkstukken ter afronding van de opleiding tot pastoraal supervisor

Doos 11

Werkstukken
Werkstukken ter afronding van de opleiding tot pastoraal supervisor

Doos 12

- 21 Visitatierapporten Centrum voor religieuze Communicatie v.d. Theologische Faculteit Tilburg.
- 22 Emmauscentrum voor Klinische Pastorale Vorming.

23 Universitair Medisch Centrum St. Radboud Nijmegen, Centrum voor Klinische Pastorale Vorming.

Doos 13

24 Visitatierapporten – Visitatie Zon en Schild 30-03-1988/17-12-2001.

25 Jaarverslagen Verslagen Jubileum Commissie.

26 Visitatie Hydepark1996.

27 Visitatie Academisch Ziekenhuis Vrije universiteit Amsterdam – Rapport hervisitatie 1997; Visitatie 1992.

28 Oprichting nieuw KPV Centrum VU 1973. I

Doos 14

29 RKPV – Correspondentie; andere trainingsvormen (o.a. thuis training); evaluatie introductieweken algemeen; financiën. 1997-1989.

30 Samenwerkingsorgaan pastoraat; Contextueel pastoraat; Justitiepastoraat.

31 Post 2005-2006.

Doos 15

32 RKPV – (Niet) lopende zaken.

33 Statuten, Huishoudelijk Reglement, Kamer van Koophandel, Klachtenregeling, Ontstaan.

34 Jaarverslagen: 1971-1994.

35 Visitatie Procedure, Statuten, Reglementen.

36 Visitatierapporten: VU 2001; Zon en Schild 2001; Emmauscentrum 2003; Tilburg 2002.

Doos 16

37 RKPV – Algemeen Bestuur 1996-1999; Notulen; Jaarverslagen Centra.

38 Fourth International Congres 3-10-1991.

39 Jaarverslag 1994 RKPV: 25 jaar.

Doos 17

40 CSO – Ontwikkeling opleiding. 1976?

41 Opleiding/ontwikkeling, opleiding, verandering leerroute, brochure nov.1986-okt.1986.

- 42 Brochure, certificaten van deelname, reorganisatieopleiding (mei 2002), beleidsplan 2003/5.
- Doos 18**
- 43 CSO – Bijeenkomst cursisten, werkstukken, seniorsupervisors.
- 44 CSO: Commissie Wetenschappelijk onderzoek; Nieuwsbrieven/correspondentie; Klachtenprocedure; overzicht werkstukken afsluiting supervisorenopleiding; documentatie centrumopleiding 2002/3; Nascholing; Verslagen CSO 2004; Info cursussen KPV.
- 45 CWO (commissie wetenschappelijk onderzoek): 25 nov. 1994-dec.2000.
- 46 Certificaten, Jaarverslagen Speciale publicatie Zon en Schild.
- Doos 19**
- 47 International Council 1989-1991.
- 48 Standards of CPE 1999; The Certification Manual 1997.
- Doos 20**
- KPV – KPV Internationaal
- Doos 21**
- 49 Agenda en notulen Bestuur Raad KPV 72/91^e vergadering (2002/2006).
- 50 KPV Bijeenkomst 6 maart'92. Beleidsmakers Kerken Andere inhoudelijke stukken. Correspondentie.
- 51 Opleiding Pastorale Supervisie 2001.
- Doos 22**
- 52 RKPV – Bestuurszaken RKPV
- 53 Statutenwijzigingen – Correspondentie van de Raad divers.
- 54 Financiële Jaarstukken 1992-1999 / 2000 / 2001 / 2002 / 2004 / 2005 / 2006
- 55 Correspondentie van de Raad Diversen verspreid over 2001-2009
- Doos 23**
- 56 Diversen – Website KPV.
- 57 Correspondentie Centrum Licht en Kracht
- 58 RKPV: Correspondentie VU experiment. Concept Jaarverslag 2000-2002.

Notitie KPV in beweging. Werkdocument Invitational Conference 2001.

Beleidsplan 2002-2006.

Concept Jaarverslag 200-2001.

Beleidsplan 1999-2002.

Zaken en taken na Invitational conference

Correspondentie: divers.

- 59 Jaarbericht Amersfoort 1994.
- 60 Jaarbericht Amersfoort 1995.
- 61 Visitatie Centrum Tilburg 2000.
- 62 Studiedag Centrum KPV Zon en Schild 1993.
- 63 Werkstuk Pastorale supervisie. Uit dialoog geboren. M. Rienslagh 2000.